Σκέψεις για τον θάνατο (Αγ. Ιγνάτιος Μπριαντσανίνωφ)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 11 Ιουνίου, 2015

Ο ΚΛΗΡΟΣ
όλων των ανθρώπων της γης, κλήρος αναπόφευκτος, είναι ο θάνατος. Τον φοβόμαστε ως τον πιο άσπονδο εχθρό μας. Τα θύματά του τα κλαίμε πικρά. Ωστόσο**ζούμε σαν να**
μην υπήρχε θάνατος, ζούμε σαν να είμαστε αιώνιοι πάνω στη γη.

Τάφε
μου! **Γιατί σε ξεχνώ;** Εσύ με περιμένεις. Περιμένεις να γίνω ο κάτοικός σου. Και θα γίνω. Γιατί, λοιπόν, σε ξεχνώ και ζω σαν να περιμένεις κάθε άλλον άνθρωπο εκτός από μένα;

Η αμαρτία μού στέρησε και μου στερεί τη γνώση και την αίσθηση κάθε αλήθειας. Μου
κλέβει, μου αρπάζει από τον νου τη **μνήμη του θανάτου**, του τελευταίου και συνάμα
του πιο σημαντικού και **του πιο βέβαιου γεγονότος** της ζωής του άνθρωπου.

Για να
θυμόμαστε τον θάνατο, πρέπει να ζούμε σύμφωνα με τις εντολές του Χριστού. Με τις
εντολές του Χριστού ο νους και η καρδιά καθαρίζονται, νεκρώνονται για τον κόσμο και αναζωογονούνται για τον Κύριο. Ο νους, όσο απαλλάσσεται από τους κακούς**ή και**
απλώς μάταιους λογισμούς, τόσο συλλογίζεται τον θάνατο. Η καρδιά, όσο απαλλάσσεται

από τα πάθη, τόσο τον προαισθάνεται. Και ο νους και η καρδιά, όσο απομακρύνονται από τον αμαρτωλό κόσμο, τόσο **στρέφονται προς την αιωνιότητα**, όσο αγαπούν τον
Χριστό, τόσο ποθούν να βρεθούν κοντά Του, μολονότι, έχοντας συναίσθηση του μεγαλείου του Θεού και της δικής τους αμαρτωλότητας, αναλογίζονται με τρόμο την ώρα του θανάτου. Φοβερός παρουσιάζεται μπροστά τους ο θάνατος μαζί με τον αγώνα
του. Τον ποθούν, ωστόσο, για να λυτρωθούν από την επίγεια αιχμαλωσία.

Αν εμείς
δεν μπορούμε να ποθούμε τον θάνατο λόγω της ψυχρότητάς μας απέναντι στον Χριστό
και της αγάπης μας προς τα φθαρτά, ας χρησιμοποιήσουμε τουλάχιστο τη μνήμη του θανάτου σαν ένα **πικρό φάρμακο ενάντια στην αμαρτωλότητά μας**. Γιατί η ψυχή, όταν
οικειωθεί τη μνήμη του θανάτου, διαλύει τη φιλία της με την αμαρτία και απομακρύνεται
απ' όλες τις αμαρτωλές απολαύσεις.

«*Μόνο*
αυτός που γνώρισε τι σημαίνει μνήμη θανάτου», είπε κάποιος από τούς οσίους πατέρες, «*δεν θα μπορέσει ποτέ πια ν' αμαρτήσει*». «*Να θυμάσαι πάντα τα τέλη της ζωής σου*», λέει και η Γραφή, «*και δεν θα αμαρτήσεις ποτέ*».

Να
σηκώνεσαι από το κρεβάτι σου σαν αναστημένος από τους νεκρούς. Να ξαπλώνεις στο
κρεβάτι σου σαν νεκρός που τοποθετείται στον τάφο. Ο ύπνος είναι συμβολισμός του θανάτου. Και το σκοτάδι της νύχτας είναι προάγγελος του σκοταδιού του τάφου, που θα το διαλύσει το φως της αναστάσεως, φως χαρμόσυνο για τους φίλους του Χριστού και φοβερό για τους εχθρούς Του.

Ένα
πυκνό σύννεφο, μολονότι δεν είναι παρά μια λεπτή μάζα υδρατμών, κρύβει από τα μάτια του σώματός μας το φως του ήλιου. Έτσι και **το πυκνό σύννεφο των**

σαρκικών
απολαύσεων, του περισπασμού και των βιοτικών μερίμνων κρύβει από τα μάτια της
ψυχής μας τη μεγαλειώδη αιωνιότητα.

Για τα
τυφλωμένα μάτια δεν υπάρχει ο λαμπερός ήλιος στον καθαρό ουρανό. Για την καρδιά που έχει τυφλωθεί από την εμπάθεια, από την προσκόλληση στον πλούτο και τη δόξα και τις ηδονές της γης, δεν υπάρχει αιωνιότητα.

«***Κακός***
είναι ο θάνατος των αμαρτωλών» και τους επισκέπτεται τη στιγμή που δεν τον περιμένουν, βρίσκοντάς τους εντελώς απροετοίμαστους για την αιωνιότητα. Τους αρπάζει, λοιπόν, από τη γη, όπου άλλο τίποτα δεν έκαναν παρά να παροργίζουν τον Θεό, και τους ρίχνει για πάντα στη φυλακή του άδη.

Θέλεις
να θυμάσαι τον θάνατο; Να είσαι αυστηρά μετρημένος στη διατροφή σου, στην ένδυσή
σου, στη χρήση υλικών αντικειμένων γενικά. Να προσέχεις μήπως τα είδη πρώτης ανάγκης φτάσουν να γίνουν είδη πολυτελείας. Να μελετάς με πνεύμα μαθητείας τον νόμο
του Θεού μέρα και νύχτα ή όσο μπορείς συχνότερα. Έτσι θα κρατήσεις τη μνήμη του θανάτου. Και θα την κρατήσεις σταθερά, μόνιμα, ακλόνητα, αν την ενώσεις με τη βαθιά μετάνοια για τις αμαρτίες σου, με την ειλικρινή διάθεσή σου για διόρθωση, με τα ποτάμια των κατανυκτικών δακρύων, με εγκάρδιες και πολλές προσευχές.

Ποιος
από τους ανθρώπους έμεινε για πάντα σωματικά ζωντανός στη γη; Κανένας. Θ'
ακολουθήσω, λοιπόν, κι εγώ τα χνάρια των γονιών μου, των παππούδων μου, των αδελφών μου και όλων των συνανθρώπων μου. Το σώμα μου θα κλειστεί στον σκοτεινό
τάφο. Η κατάσταση της ψυχής μου θα είναι μυστήριο αξεδιάλυτο για όσους θα

βρίσκονται ακόμα στη γη.

Θα κλάψουν για μένα οι συγγενείς και οι φίλοι μου. Ίσως να κλάψουν πολύ πικρά. Σύντομα, όμως, θα με λησμονήσουν. Έτσι θρηνήθηκαν και έτσι λησμονήθηκαν αναρίθμητοι άνθρωποι πριν από μένα. Τώρα δεν τους θυμάται παρά μόνο ο υπερτέλειος Θεός.

Αμέσως μετά τη γέννησή μου, ή μάλλον αμέσως μετά τη σύλληψή μου, ο θάνατος έβαλε πάνω μου τη σφραγίδα του. Είναι δικός μου κι αυτός, είπε, ετοιμάζοντας χωρίς χρονοτριβή το δρεπάνι του. Οποιαδήποτε στιγμή μπορώ να γίνω θύμα του! Ίσως να μου κατάφερε ήδη —και πράγματι μου κατάφερε— πολλά άστοχα χτυπήματα. Αναπόφευκτα, όμως, θα έρθει και το εύστοχο, το καίριο και τελευταίο χτύπημα.

Με παγερό χαμόγελο και υπεροπτικό ύφος κοιτάζει ο θάνατος τα επίγεια έργα των ανθρώπων. Κοιτάζει τον αρχιτέκτονα να σχεδιάζει ένα κολοσσιαίο κτίριο, κοιτάζει τον ζωγράφο να φιλοτεχνεί έναν υπέροχο πίνακα, κοιτάζει τον μεγαλοφυή στοχαστή να καταγράφει τις ιδέες του. Και ξαφνικά έρχεται απρόσκλητος, απρόσμενος αλλά και αδυσώπητος στους μεγάλους της γης, παίρνει τη ζωή τους και ακυρώνει τα φιλόδοξα σχέδιά τους.

Μόνο μπροστά στον μαθητή του Χριστού στέκεται ευλαβικά ο σκληρός θάνατος. Νικημένος καθώς είναι από τον αναστημένο Θεάνθρωπο, **σέβεται μόνο την «εν Χριστώ» ζωή**.
Συχνά ουράνιος αγγελιοφόρος πληροφορεί τους υπηρέτες της Αλήθειας για την επικείμενη μετοίκησή τους στην αιώνια μακαριότητα. Έτσι, προετοιμασμένοι για τον θάνατο με την πνευματική ζωή, παρηγορημένοι από τη μαρτυρία της συνειδήσεώς τους και από την ουράνια υπόσχεση, κοιμούνται τον αιώνιο ύπνο ήσυχα, με το

χαμόγελο
στα χείλη.

Έχεις
δει σώμα αγίου μετά την έξοδο της ψυχής του; Δεν αναδίδει δυσοσμία. Δεν εμπνέει φόβο. Όταν ενταφιάζεται, τη διάχυτη θλίψη των παρόντων ανθρώπων τη σκορπίζει και την εξαφανίζει μια ακατάληπτη
χαρά. Το πρόσωπο, με τα χαρακτηριστικά του αναλλοίωτα, αναπαύεται μέσα σε μια βαθιά ειρήνη και συνάμα λάμπει από μιαν απερίγραπτη ευφροσύνη, την ευφροσύνη των τερπνών συναντήσεων και ασπασμών με τους αγίους και τους αγγέλους του Θεού,
που έρχονται από τον ουρανό για να παραλάβουν την ψυχή.

Έλα,
λοιπόν, μνήμη του θανάτου μου! Έλα εσύ, η τόσο πικρή αλλά και τόσο ρεαλιστική και
αναγκαία και ωφέλιμη μνήμη! Απομάκρυνέ με από την αμαρτία! Βάλε με στον δρόμο του
Χριστού! Παράλυσε τα μέλη μου για κάθε κούφια, κάθε μάταιη, κάθε αμαρτωλή ενέργεια.

Έλα,
μνήμη του θανάτου μου! Έλα, και θα διώξω μακριά μου την κενοδοξία και τη φιληδονία, που θέλουν να με αιχμαλωτίσουν. Έλα, και θα αποσύρω από το τραπέζι μου τα αχνιστά πλούσια φαγητά. Έλα και θα βγάλω τα φανταχτερά μου ρούχα, για να
βάλω πένθιμα. Έλα, και θα κλάψω ζωντανός τον εαυτό μου, τον νεκρό από τη γέννησή
του.

"*Έτσι*!",
μου αποκρίνεται η μνήμη του θανάτου. "*Θρήνησε τον εαυτό σου όσο ακόμα είσαι ζωντανός! Εγώ ήρθα για να σε πικράνω ευεργετικά, φέρνοντας μαζί μου σκέψεις πολλές, σκέψεις ωφέλιμες για την ψυχή σου. Πούλησε όσα από τα*

υπάρχοντά σου δεν σου είναι απόλυτα αναγκαία και δώσε τα χρήματα στους φτωχούς, στέλνοντας μ' αυτόν τον τρόπο προκαταβολικά τους θησαυρούς σου στον ουρανό, όπως είπε ο Κύριος. Όταν πας κι εσύ εκεί, θα βρεις τους θησαυρούς σου αυξημένους εκατό φορές. ***Κλάψε πικρά και προσευχήσου θερμά για τον εαυτό σου. Ποιος θα σε μνημονεύει τόσο επίμονα και εγκάρδια μετά τον θάνατό σου όσο εσύ ο ίδιος πριν από τον θάνατό σου; Μην εμπιστεύεσαι τη σωτηρία της ψυχής σου σε άλλους, όταν μπορείς μόνος σου να επιτελέσεις αυτό το έργο, το πιο σημαντικό, το πιο επιτακτικό, αλλά και το πιο επείγον έργο της ζωής σου! Γιατί να τρέχεις πίσω από τη φθορά, όταν ο θάνατος οπωσδήποτε θα σου αφαιρέσει όλα τα φθαρτά;*** *Ο θάνατος είναι εκτελεστής των εντολών του πανάγιου Θεού. Μόλις ακούσει μιαν εντολή Του, σπεύδει να την εκτελέσει με ταχύτητα αστραπής. Δεν ντρέπεται ούτε τον πλούσιο ούτε τον άρχοντα ούτε τον ήρωα ούτε τον μεγαλοφυή. Δεν λυπάται ούτε τα νιάτα ούτε την ομορφιά ούτε την εγκόσμια ευτυχία. Μεταφέρει στην αιωνιότητα κάθε άνθρωπο, τον φίλο του Θεού στην αιώνια μακαριότητα και τον εχθρό του Θεού στην αιώνια κόλαση*".

«***Η μνήμη του θανάτου είναι δώρο του Θεού***», είπαν οι πατέρες. Κι αυτό το δώρο δίνεται στους τηρητές των εντολών του Χριστού, για να τους τελειοποιήσει στον ιερό αγώνα της μετάνοιας και της σωτηρίας.

Η ευεργετική και θεοδώρητη μνήμη του θανάτου **προϋποθέτει πάντοτε την έντονη προσωπική προσπάθεια για την οικείωση αυτής της μνήμης**. Μη σταματήσεις, λοιπόν, να ασκείς στον εαυτό σου όση **βία** χρειάζεται για να θυμάται —αδιάλειπτα, αν είναι δυνατόν— την ώρα του τέλους του. Ανάγκαζέ τον, με συνεχείς υπομνήσεις, να συλλογίζεται την αναμφισβήτητη τούτη αλήθεια, ότι οπωσδήποτε κάποτε, άγνωστο πότε ακριβώς, θα πεθάνει. Έπειτα από ολιγόχρονη άσκηση βίας και χάρη στις

υπομνήσεις σου, η μνήμη του θανάτου θ' αρχίσει να έρχεται από μόνη της στον νου, να έρχεται όλο και πιο συχνά, να έρχεται δυνατή και συνταρακτική, χτυπώντας με το θανατηφόρο ξίφος της κάθε αμάρτημα πριν καλά-καλά γεννηθεί.

Ξένος
προς το πνευματικό αυτό δώρο είναι εκείνος που αγαπά την αμαρτία. Ο φίλος της αμαρτίας και λίγο πριν τοποθετηθεί στον τάφο αποζητάει τις σαρκικές απολαύσεις. Καταπρόσωπο βλέπει τον θάνατο, και δεν προβληματίζεται. Αντίθετα, ο μαθητής του Χριστού,
ακόμα και αν βρίσκεται
σε μεγαλόπρεπα ανάκτορα, θυμάται τον τάφο, που τον προσμένει, και χύνει δάκρυα σωτήρια για την ψυχή του. Αμήν.

(ΑΣΚΗΤΙΚΕΣ ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ Β', ΑΓΙΟΥ ΙΓΝΑΤΙΟΥ ΜΠΡΙΑΝΤΣΑΝΙΝΩΦ. ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΠΑΡΑΚΛΗΤΟΥ)

(Πηγή ηλ. κειμένου: apantaortodoxias.blogspot.com)